

VASTE EXPOSITIE VERBINDINGSDIENST MEER DAN EEN COLLECTIE

luitenant-kolonel b.d. Ed van Seters, Historische Collectie Regiment Verbindingstroepen

De subtitel suggereert dat lkol b.d. Ed van Seters behoort tot de Historische Collectie van het Regiment Verbindingstroepen en misschien is dat ook wel zo. Ed behoort in ieder geval tot de groep enthousiaste collega's die zich met hart en ziel inzetten voor de Historische Collectie Regiment Verbindingstroepen, voorheen ook bekend onder de naam Museum Verbindingsdienst. In dit artikel doet Ed de visie over het ontsluiten van de Historische Collectie Verbindingsdienst uit de doeken en geeft hij een beeld van de overwegingen en de ordening die ten grondslag liggen aan het inrichtingsplan.

Naambord onthult door wapenoudste lgen Theo Enten regimentscommandant lkol Jaap de Feiter op de 139e verjaardag van de Verbindingsdienst.

DE AANHOUDER WINT

Sinds 1969 bestond er een Museum Verbindingsdienst in Ede. Eind 2010 werden de kazernes in Ede gesloten en de collectie van ons museum werd, in afwachting van de toewijzing van vervangende ruimte in de directe omgeving van de zetel van ons regi-

ment (de Bernhardkazerne in Amersfoort), tijdelijk opgeslagen in een militair complex in Soesterberg.

Eind 2012 werd duidelijk dat de Historische Collectie Verbindingsdienst een deel van gebouw C op de Bernhardkazerne ging krijgen. Door de vrijwilligers is daarna in een

Het creatieve proces van het maken van een herinrichtingsplan.

WORDT NU VRIEND OF VRIENDIN

Ook u kunt helpen bij de realisatie van dit herinrichtingsplan. Het is nu het moment om uw daadwerkelijke steun te geven, hetzij in fysieke of financiële vorm, aan de herinrichting van de Historische Collectie Verbindingsdienst. We hebben uw steun op dit moment extra hard nodig. De Historische Collectie had de afgelopen jaren weinig inkomsten en een herinrichting kost geld, veel geld.

Actief dienende militairen, bd'ers en burgermedewerkers vragen we om VRIEND of VRIENDIN te worden. Voor minimaal € 10 per jaar hoort u bij de groep van ongeveer 70 personen die ons momenteel bijstaat en helpt. Als tegenprestatie houden wij u op de hoogte van de laatste ontwikkelingen en u bent natuurlijk één van de eersten die de nieuwe inrichting van de historische collectie mag bewonderen.

We doen bovendien een beroep op bedrijven, die in het verleden of heden een zakelijke relatie hadden of hebben met de verbindingsdienst. Ook zij worden van harte uitgenodigd om ons financieel (mag meer zijn dan die € 10) te steunen, zodat wij mede hun industrieel erfgoed verantwoord kunnen bewaren en presenteren. Wanneer de collectie is ingericht kunnen deze bedrijven rekenen op een interessant bedrijfsuitje als tegenprestatie.

Stuur een e-mail naar vrienden@museumverbindingsdienst.nl met uw naam en (e-mail)adres en stort minimaal € 10 op rekeningnummer 53.99.15.211 t.n.v. Stichting Museum Verbindingsdienst. Als u ons uw e-mailadres doorgeeft, gaan wij voortaan via dit medium met u corresponderen. Dus snel en goedkoop! Voor meer informatie zie onze website www.museumverbindingsdienst.nl

aantal workshops een herinrichtingsplan geschreven. Eén ding was snel duidelijk. Als onze prachtige collectie weer bekeken kan worden in Amersfoort, zal het er anders uit gaan zien dan in Ede. Dit is een unieke gelegenheid om ons te richten op de toekomst. Zei Cruijff al niet: "Elk nadeel heb z'n voordeel".

CULTUREEL ERFGOED

Het is een bekend gegeven dat een samen-

leving niet zonder geheugen kan. Dat is te merken aan de grote belangstelling voor geschiedenis en cultureel erfgoed. Kregen we vroeger op school een lesje geschiedenis, nu wordt gesproken over erfgoededucatie, waarbij het gaat om zelf waar te nemen en te verbeelden. Het is tastbare geschiedenis met aansprekende verhalen. Ook een regiment kan in feite niet zonder een geheugen. Vier jaar geleden ging het Museum Verbindingsdienst in Ede dicht. Volgend jaar hoopt ook ons regiment weer een eigen historische collectie in Amersfoort te hebben. Door de Defensieleiding is bepaald, dat ieder regiment van de Koninklijke Landmacht een Historische Collectie mag hebben. De benaming ‘museum’ mag niet meer worden gebruikt.

De vrijwilligers hebben goed nagedacht hoe ze onze collectie willen presenteren. We leven momenteel in een visuele cultuur van overal beeldschermen en ‘social media’. Toekomstige bezoekers zijn dan ook gewend overspoeld te worden met informatie en daarin zelf hun weg te vinden. In musea is er een trend merkbaar van rondleiden naar begeleiden. Bovendien willen mensen steeds meer zelf ondervinden. In het huidige onderwijs wordt steeds meer gewerkt in groepen die met elkaar op onderzoek uitgaan en zo kennis en kunde vergaren. Onze nieuwe historische collectie wil daarop inspelen en de mogelijkheid bieden om het erfgoed van de Verbindingsdienst met elkaar actief te ervaren en te beleven.

HISTORISCHE COLLECTIE

Belangrijk is het vaststellen van je doelgroep. Onze belangrijkste bezoekers zullen militairen in opleiding, de actief dienende militairen en oud-militairen zijn. Daarnaast zullen, in het kader van goed nabuurschap, de burgerij van Amersfoort en geïnteresseerden in militaire telecommunicatie van harte welkom zijn. Veel van onze bezoekers komen uit een digitale omgeving en zijn vertrouwd met computers, laptops, smartphones en tablets. In het huidige digitale tijdperk vulden mensen het klassieke kijken, lezen, luisteren aan met doen, actie en interactie. Om aansluiting te vinden bij deze toekomstige

bezoekers heeft de historische collectie gekozen voor het principe van ‘information pull’ in plaats van ‘information push’. De bezoeker zal verschillende manieren worden aangeboden om zelf kennis te kunnen nemen van de geschiedenis van de Verbindingsdienst. Belangrijk daarbij is dat we bij de inrichting van de collectie gekozen hebben voor kwaliteit boven kwantiteit. In de grote hal van gebouw C zal een uitdagende en uitnodigende vaste expositie komen.

VIJF TIJDVAKKEN

De vaste expositie toont de communicatietechnieken in hun historische militaire context. Dit zijn de twee rode draden. We onderkennen vijf heldere tijdsperiodes met ieder haar eigen specifiek militair optreden en de belangrijkste communicatiemiddelen uit die periode. Interessant is het verband tussen deze twee. In statische opstellingen was de telefoon belangrijk, terwijl een succesvolle Blitzkrieg mogelijk werd gemaakt dankzij de radioverbindingen in de tanks en vliegtuigen.

De grenzen tussen de tijdsperiodes zijn voor de bezoeker helder gekozen, maar uiteraard niet keihard, want er is altijd sprake van een verder doorontwikkelen in het militaire optreden en technologie. De bezoeker kan de vaste expositie chronologisch bekijken, zowel met de tijd mee als tegen de tijd in.

- Periode 1800-1850
 - o Veldtochten
 - o Akoestische en optische communicatiemiddelen
- Periode 1850-1900
 - o Vesting Holland
 - o Lijntelegrafie en telefonie
- Periode 1900-1950
 - o Wereldoorlogen
 - o Radioverbindingen
- Periode 1950-2000
 - o Koude oorlog en vredesoperaties
 - o Automatisering en digitalisering
- Periode 2000-2050
 - o Informatiesystemen en data transport technologie

VIER INVALSHOEKEN

Per tijdperiode hebben we gekozen voor vier benaderingen, die niet los staan van elkaar maar juist complementair zijn. In ieder tijdvak vindt de bezoeker één of twee diorama’s, een educatieve hoek, diverse displays en een informatiezuil.

Het diorama beeldt een historische verbindingsdienst situatie uit. Het is

geen etalage met poppen met een uniform aan, maar het laat een realistische historische situatie zien. Het is eigenlijk een plaatje uit een geschiedenisboek, want via de informatiezuil kan de bezoeker een hoorspel te horen krijgen. De poppen gaan zo leven en worden echte figuren met een eigen verhaal waarbij de rekwisieten een belangrijke ondersteunende rol spelen. Zo zullen zeven diorama’s hun historische verhaal vertellen.

In de educatieve hoeken kan de bezoeker zelf in groepjes aan de slag met verbindingsmiddelen. Een groep bezoekers kan bestaan uit een militair met zijn gezin, een aantal collega’s of een klasje scholieren van een technische opleiding. Onder deskundige begeleiding wordt het gebruik van diverse soorten verbindingsmiddelen uitgelegd en kunnen bezoekers zelf berichten aan elkaar doorgeven. In het eerste tijdvak praten we nog met elkaar via optische verbindingsmiddelen, maar verderop kan men bellen via een handbediende telefooncentrale naar een mechanische telefooncentrale en van die weer naar een elektrische telefooncentrale tot we uitkomen bij Voice over IP. En berichten versturen ging eerst met de koeriersdienst, daarna met de morse-telegraaf en via de telex en de personal computer telex komen we uit bij e-mails op de computer. Op de educatieve tafels leert de bezoeker om te gaan met de historische apparatuur. Zo wordt de Historisch Collectie één van de zeldzame collecties, waarin de bezoeker zelf berichten in een historisch perspectief kan versturen.

Dan zijn er nog in ieder tijdvak de displays waarmee we emoties willen oproepen. Het zijn onze belangrijkste apparaten of voorwerpen, die onderscheidend en relevant zijn. De displays zijn merendeel in vitrines per thema gegroepeerd en geven een verdieping van het onderwerp ten opzichte van de educatieve hoeken. Te denken valt aan thema’s als telefonie en lijnwerkers, straalzenderdraaggolfapparatuur, radio technologie, WOI en II, cov en uiteraard computers. Er zal in principe weinig tekst bij de voorwerpen te vinden zijn. Wil men meer weten, dan zal de individuele bezoeker zelf via de touchscreens op zoek moeten gaan naar meer informatie. Zo spelen de touchscreens een belangrijke rol in de overdracht van informatie. Zij bieden de individuele bezoekers de mogelijkheid tot verdieping.

TRADITIE VERBINDINGSDIENST

Traditie is in principe het immateriële erfgoed. Het zijn de gebruiken van vandaag, maar met een wortel in het verleden. Omdat we de eigen cultuur van de Verbindingsdienst dienen door te geven van de ene aan de volgende generatie, krijgt de traditie van de Verbindingsdienst een eigen plek. Op de vide in de hal van gebouw C gaan we voorwerpen en uniformen laten zien, die de geschiedenis vertellen van onze traditie. Hier-

De grote hal van gebouw C.

bij is gekozen voor vier duidelijke thema's.

- De Verbindingsdienst als onderdeel van de Genie,
- De Verbindingsdienst als zelfstandig wapen,
- De Verbindingsdienst rond de Tweede Wereldoorlog en
- De Verbindingsdienst bij vredesmissies en crisisbeheersingsoperaties.

Bovendien zal op de vide ruimte zijn voor een kleine koffiëcorner, waar de bezoeker iets kan drinken maar zeker ook kan verhalen over zijn eigen ervaringen. Ook is er ruimte voor een wisselexpositie.

In de ontvangstruimte van de hal zal met behulp van een 'multi-touch table' het heden en verleden van alle verbindingsdienst-eenheden worden weergegeven.

WAARDEVOL ARCHIEF

Ons archief is het geheugen van de Verbindingsdienst. Een archief is niet hetzelfde als een verzameling. Een verzameling komt bewust tot stand: stukken met een interessante inhoud of alle boeken van een bepaalde schrijver. Een archief echter ontstaat min of meer vanzelf: een organisatie ontvangt documenten en bewaart die om dingen te kunnen bewijzen. Zo heeft ook de Verbindingsdienst in de afgelopen jaren een waardevol archief opgebouwd, dat een bron van informatie is. Ons archief bestaat niet alleen uit boeken, voorschriften, detaillijsten, instructiekaarten, tijdschriften, archiefstukken en (staf)kaarten, maar ook uit foto's, dia's, films, cd's, dvd's en tapes. Als alles dadelijk is opgeslagen in de boekenkasten is het bijna honderd strekkende meter! Het is niet de bedoeling dat ons archief een openbare bibliotheek wordt, maar via een goed registratiesysteem willen we wel de inhoud goed toegankelijk maken voor de geïnteresseerde bezoeker.

BEHOUD EN BEHEER

Behoud en beheer is de belangrijkste taak van een historische collectie. Tot die verantwoordelijke taak behoort de registratie, het beheer en het onderhoud van de omvangrijke collectie van de Verbindingsdienst. Een collectie ontstaat niet alleen door het verzamelen van objecten maar ook door het selecteren en afstoten daarvan. Als de collectie groeit, moet op een gegeven moment een keuze worden gemaakt welke objecten in eigen bezit blijven en welke objecten niet (meer) in de collectie thuishoren. De herinrichting is een mooi moment om nog eens goed naar de eigen collectie te kijken. De objecten die we wel houden zullen goed geregistreerd moeten worden. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van het softwarepakket Adlib Museum.

ENTHOUSIASTE VRIJWILLIGERS

De gedwongen verhuizing van Ede naar

Enthousiaste vrijwilligers zoeken collega's.

Amersfoort geeft ook de mogelijkheid tot professionalisering. Hiermee bedoel ik het beter afstemmen van het vakmanschap van de vrijwilligers op de huidige wensen van onze Historische Collectie. Voor de afstemming van de vakkennis en de aan te brengen verbeteringen zijn hiervoor enkele werkplekken beschikbaar. Voor bureauwerkzaamheden krijgen we een paar flexplekken met desktops (we hebben ons eigen netwerk) en technische ruimtes voor kleine herstelwerkzaamheden. Er komt voor de gastheren/-dames een centraal informatiepunt, waar we de bezoekers kunnen ontvangen.

Op 13 februari 2013 hebben we als eerste stap de sleutels van de grote hal kunnen overnemen van de Historische Collectie Cavalerie. We zijn nu nog in afwachting van de oplevering van de bureauruimtes van 310 Herstelcompagnie en de noodzakelijke verbouwingsactiviteiten van de Dienst Vastgoed Defensie. Sinds 18 februari 2013 hangt onze naam op gebouw C en zijn we weer zichtbaar voor de buitenwereld. Ons streven is om vijf jaar na de gedwongen sluiting van het Museum Verbindingsdienst in Ede, volgend jaar op 1 juni 2014 als Historische Collectie Verbindingsdienst in Amersfoort de deuren weer te openen. We zijn zeer ambitieus en het is uniek dat er nog zoveel vrijwilligers actief betrokken zijn bij de historische collectie. Willen we echter onze doelen bereiken dan hebben we voor bepaalde taken meer vrijwilligers nodig. Uiteraard is de financiële steun van bedrijven en 'vrienden' meer dan van harte welkom. Via onze website www.museumverbindingsdienst.nl kunt u contact met ons opnemen.

Tot op heden was nog geen uitvoering gegeven aan het besluit van 5 november 2010 van de Raad van Toezicht om de Stichting Museum Verbindingsdienst op te heffen en de activiteiten door een 'werkgroep HC-Verbindingsdienst' voort te zetten. Deze werkgroep zal in 2013 een onderdeel van de Stichting Regiment Verbindingstroepen worden. De vrijwilligers zijn blij met het gegeven dat ze nu rechtstreeks vallen onder

het regimentscommando. Een historische collectie is immers geen speeltje van een aantal hobbyisten, maar het behouden en beheren van het waardevolle erfgoed van ons aller Regiment.

VRIJWILLIGERS VAN HARTE WELKOM

Om het geschetste herinrichtingsplan te realiseren zijn actieve vrijwilligers nodig. Momenteel is er een harde kern, die zich met veel energie inzet om volgend jaar de vernieuwde Historische Collectie Verbindingsdienst gereed te hebben. Zoals u zult begrijpen is, naast uw financiële steun, uw fysieke steun nu hard nodig. Hoe meer steun, hoe meer we van onze plannen kunnen verwezenlijken.

Zo zijn we bijvoorbeeld op zoek naar nieuwe vormen van communicatie (social media) en zoeken we concreet vrijwilligers die de PR voor ons in Amersfoort gaan regelen. Een belangrijke klus, waar we nu onvoldoende aan toe komen. Maar ook willen we de contacten met geselecteerde bedrijven aanhalen, zodat die ons financieel gaan helpen. Wie wil onze accountmanager bedrijven worden?

Uiteraard zijn handige handjes meer dan welkom, want er zal veel gebouwd gaan worden de komende tijd in Amersfoort. Thuis werken behoort bovendien tot de mogelijkheden, want onze databank dient gevuld te worden met zoveel mogelijk interessante verbindingsdienst-informatie.

Er liggen heel veel leuke klussen op vrijwilligers te wachten. Wilt u komen helpen bij zo'n kleine of grote klus? Geef uw naam door op info@museumverbindingsdienst.nl. Naar aanleiding van zo'n mailtje zullen wij dan zo spoedig mogelijk contact met u opnemen.

Voor meer informatie zie onze website www.museumverbindingsdienst.nl